

Al n é mâi tròp tèrd...

Festa a Molinella

Compie 91 anni e si lancia col paracadute

PRON
Renato
all'istr
prepar
piccol
... ..

Pòc prémma ed cunpîr 91 ân, una mî anvàuda, ch'l'é una canpiunassa ed paracadutîsum, la dîs la fà:

- *Nonno, come regalo preferisci una cravatta o... un lancio?*

Vó cs'aréssi dlétt? Mé, pòst che dâl cravat a in ò un sinifili, *dopo breve riflessione ho optato per il lancio!*

Acsé, ai 3 d agâsst ed st ân, a sân andè al canp d aviazîan dla Mulinèla. Ai fèva un chèld da mât, mo mé a n m in sân brîsa adè... Ai èra un mócc' ed ragâz e dimónndi i èren lé par fèr al prémm vâul, pròpi cunpâgna mé. Asptând al mî tûren, am parèva che al tânp an paséss mâi! Ai èra un sugèt ch'um fèva dâl dmand e ògni tant l um scatèva una fòto. Pò, fenalmânt, i ciaménn al nómmer quatôrg', ch'l èra al mî. A fò carghè insàmm a di èter in vatta a un camiunzén ch'al s purté al prinzéppi dla pèssta, in dôvv ai èra al reoplàn e una móccia ed fotògrof e cine-operatûr. Chisà pò parché?

A mânt in vatta al aparacc' e al mî istrutâur l um fà tòtt un ligâm con dâl zénng' strichè a ló e l um spièga la pusiziàn ch'ai ò da tgnîr int al vgnîr zâ. Partânza.

Al reoplàn al và in só, sänper pió in èlt, e l'últma vòlta ch'a dâg un'ucè al altimetro, al saggna 4020 mèter... e par d fòra ai é zèro grèd ed temperaturâ!

Pò, al inpruvîs, zâ a cufétt: dâu mélla mèter a 120 chilòmetr al'âura! A v garantéss che al panorâma al n é pió acsé interesant... A un zêrt mumânt a m sént bâter in vatta ala tèsta! L é quall dâla mâchina da praisa, anca ló

in caduta libera, ch'l é drî a riprândrum e l um dîs ed surîder. Cum s'al fòss fâzil, a cla velocitè! Mo a fâg dal mî mèi.

Fenalmânt as avèrra l'unbrèla, sé, insâmma, al paracadó, e acsé a m sént mèi. Brîsa ch'avéss pòra, mo a sân pió tranquèll. Mé e al mî istrutâur a fân al dânnel pr un pzòl, slumând sâtta ai nûster pî al canp d aterâg' con i sù capanón: una sensaziàn fantâstica! Pò ai arivé al mumânt dl aterâg' con una manòvra parfèta. A fân só al paracadó e pò ví vèrs l àngar, ch'l é pén ed zûven ch'i m arzàvven con una gran sbatrî d man e a mé am vén âl lózzl ai ûc'...

Al dé dâpp avé la surpraisa ed vâdder la mî fâza in vatta al Carlén, acunpagnè da un artéccol ch'al cuntèva la mî "inpraisa". Ècco al parché ed tòtti cäl dmand! A urganizèr incòsa ai avèva pinsè mî fiòl, naturalmânt sänza dírum gnént a mé.

A càusa ed cla publizitè, al mî telèfon l à sunè par socuânt dé drî a fila pr i cunplimènt di amîg, i scuèsi dal barbîr e di butghèr sâtta a cà, tòtt urgugliûs d avoir cme cliânt un vèc' mât ch'al s é fichè zâ col paracadó a 91 ân!

Dâpp una ciòpa ed stmèn, quand oramâi a i avèva ciapè gósst a èser acsé famâus, a sân turnè a èser al sgnèr *Tal dei Tali*. Però, che bèla esperiânza... Grazie, Carla!

TRe (*)

(*) Stavòlta, ed ste mî amîg e colaboratâur fenomenèl, a m tói la libartè ed scrîver al nómme al cugnómme: Renato Tinti!

Canta ed Nadèl (*)

*Sperân ch'vèggna la naiv, bianca,
mo s'l é pusébbil gnînte giâz,
parché ai vól un âtum sblîsghèr par tèra
e andèr a rîsg d rânpres un brâz.
In st mântèr ch'la vén zâ, bianca,
l é mèi ch'a s arduâmn in cà,
con un tòc' d anguèlla e pass-gât
e con dla pulânt e bacalâ.*

*Che blazza s la vén zâ, bianca,
al pèr pió natt anc al canèl;
fèn al Pànt dla Biànnada e anc pió in là
con la naiv l é pròpi un bân Nadèl.*

(*) Cantèla só la mùsica ed "*Bianco Natale*" d *Irving Berlin* e... Bân Nadèl!

"Esso Junior"

Sóbbit fòra dala pòrta ed San Flîs a man drétta, in àngol con *via dello Scalo*, pròpi in dôvv ai é un péccol zardinàtt, quand che mé ai èra un cínno lé ai èra un distributâur ed benzénna dla *Esso*. Vèrs la fèn di ân zincuanta, i zarvlón ed sta multinazionèl dal petròli i strulghénn un clèbb risarvè ai ragâz itagliàn d alâura: al s ciamèva *Esso Junior*. Par iscrîvres bisugnèva fères dèr una cartuléina da un benzinèr, rinpîrla con i dèt personèl e pò mandèrla a n m arcòrd pió in dôvv. Zîrca tòtt i mîs ai arivèva a cà un giurnalén in dôvv a fèr la pèrt dal leân ai èra i mutûr, âl motoziclàtt, âl mâchin, insâmma: tòtta ròba che par mòvres l'avèva bisâggn ed benzénna o gasòli.

Una vòlta i urganizénn una vîsita ala Duchèti ed Bâurg Panighèl. L apuntamânt pr i sòzi, ch'ai èren pò nuèter cínno, l èra in piâza *Azzarita*, sé, lé al Palâz dal Spòrrt, in dôvv ai èra dû pullman ch'i s asptèven. I èren chi ân quand Tartarén e Munàtt i fènn al gîr dal mând in vatta a dû "Duchèti 175", fagànd acsé una gran publizitè ala nòstra fâbrica ed motoziclàtt, che nuèter a visiténn pén d emozîan e urgugliûs dal fât ch'la fòss pròpi què, a Bulaggna.

L'iscriziàn al "*Esso Junior*" la dèva al dirétt d avoir anc dâl decalcomanî da inpatachèr ala biziclatta o magâra una bandiréina dla "*Esso*"... Di *gadget*, cum as dîs incû, par fèr da vâdder ch'ai èren di sòzi ed stè clebb uriginèl.

Ai é pasè pió ed zincuant'ân da alâura e mé, quand ai ò avèrt i ûc', ai ò capè cus'l èra in realtè cal *club*: la *Esso*, da cla putintéssima multinazionèl ch'l'é, ónna dâl famâusi "sèt surèl", l'avèva inventè l *Esso Junior* con l'intenziàn ed furmèr anzi, ed creèr, i futûr cliènt di sù prodótt.

Guardând âl cundiziàn dal tràfic int âl nòstri zitè e l incuinamânt dla nòstra âria sänper pió irespirâbil, am vén da pensèr ch'i i séppen riusè in pén.

Chi cínno d alâura, e mé stra d làur, i an arspòst al sâu aspetatîv, dvintând di cliènt afezionè...

F. C.

La ftérina râssa

Gaitanén al stèva int na cà isolè atais ala strè ch'la và da Funtanàlls (Funtèna pr i sù abitànt) a Câsola Valsèni. L'èra sänper stè lé, l'avèva zughè pòc e lavurè dimónndi, parché anc un ragazòl l'é in grèd ed zapèr l'òrt e stèr dnanz ai bù quand i tîren al pià o quand i én atachè al câr cârg ed faggn o ed manèl ed furmânt.

Al n'èra mâi andè da inciónni pèrt e par ló al fó un gran avenimânt quand, cunpé i dâgg'ân, sô pèder Mingàtt, una dmanndga, al le tòls sig al marchè ed Câsola. Al pèder al s'mité al ftîeri dal matrimòni e ló un pèr ed brèg lónghi e una camîsa ch'i èren stè ed sô nòn bonânma, e che sô mèder l'avèva adatè a sô dòs. La guèra l'èra finè da pûc ân e dâl mâchin ai n'èra pòchi, acsé i fénn i quâter chilòmeter pr arivèr a Câsola a pî.

Gaitanén l'èra acsé cuntânt che, ògni tant, al fèva un pèz ed strè ed câursa, pò al s'afarmèva a stèr d'astèr sô pèder, ch'al fèva cânt ed slunghèri un smataflân quand ai arivèva drî, mo l'èra anca ló cuntânt ed purtères drî al sô ûltum fiòl, brîsa sâul pr avoir cunpagnî, mo anc par fèr da vâdder ai amîg cum al vgnèva sô bèl, fòrt, drétt e sutîl cme na fiòpa e ch'l'èra acsé brèv a ajutèrel int i canp, e al trovèva anc al tãnp pr ajutèr sô mèder sänza bisâgggn ed dmandèri gnînta.

Mingàtt al pinsèva che al Creatâur l'avèva vlò ricompensèrel par la pèrdita, in guèra, di sù dû fiù pió grand, ch'i èren stè anca lâur di brèv ragâz, mo quasst che qué l'avèva un quèl in pió, una lûs in fânnd ai ûc'...

Gaitanén l'interupé i sù pinsîr svarsländ:

– *A sän quèsi arivè, vâddet? Al marchè l'é là zâ!* e con la man al sgnèva pió avanti, in dôvv a se vdèva i tlón di banchétt. Mo al pèder al gé:

– *Prémma andän a cunprèr la vâca! Mé e tô mèder avän dezîs ed fèr sta spaisa, che pò la turnarà in cà con al lât, al butîr, l'arcôta e al furmâi!*

Quand i arivènn int al piazzèl in dôvv ai èra äi bisti in vànndita, i dlizènn una manzòla ch'i i avèven apanna slatè al vidlén e Mingàtt, dâpp avoir cuntratè al prèzi con al sinsèl, al paghé e al gé:

– *Adèsa mé e mî fiòl andän a vâdder al rèst dal marchè, pò dâpp a turnän a tór...*

– *La Rusénina!* al fé prânt Gaitanén.

– *Sé, la Rusénina, mî fiòl ai à apanna catè un nómm!* - e Mingàtt, ridând, al s'avié vèrs i banc dal marchè con drî Gaitanén, ch'al s'arcurdé che la mâma l'èra sänza cutân da cûser. I n'cunprènn dal bianc, dal naigher e anc dal râss, Gaitanén l'insisté dimónndi pr al râss, parché al vlèva cunvénzer la mèder a fères una ftérina ed cal culâur; l'èra sicûr che una ftérina râssa la i aré cavè vî almânc un pòc ed cl'âria malincònica ch'l'avèva. Al savèva benèssum che una ftérina la n'psèva brîsa tór al sît di fiù int al còr dla mèder, mo al vlèva arivèr d'âura ed strapèri un surîs, o almânc pruvèri.

Acsé, dâpp avoir cunprè al cutân, Gaitanén al déss:

– *Papà, adès ai vòl la stòfa!* – e al s'avié sicûr par na strè in dôvv l'avèva véstt la butaiga gióssta – *brîsa preocupèret pr i bajüc, parché mé ai ò un bèl magàtt, guadagnè l'invèren pasè quand a sän andè a butaiga da Iâcum al falegnâm.*

Ajutè dala cumassa Gaitanén al caté quall ch'al zarchèva, una bèla stòfa ed saida râssa a puntén nîgher. L'in dmandé al nezesèri par fèr na ftérina, e la cumassa, an savând brîsa al mudèl, l'in tajé un mètr e mèz in pió.

– *Acsé tô mèder la s la pòl fèr cum la vòl!* - la déss.

Al ragazèl al tulé al pâc in brâz delicatamânt, cme s'al fòss un fangén. Arivè a cà, st'mânter che Mingàtt al cundusèva la vâca int la stâla e ai dèva da magnèr, Gaitanén al ciamé:

– *Mâma, mâma!*

– *A sän int l'òrt a cavèr vî l'ërba dal'insalè!*

– *Lâsa stèr, ch'a i pãns mé dman, vén in cà ch'ai ò un quèl par tè!*

Gaitanén, felîz, al svulté al pâc in mèz ala tèvla. L'èra vèrs sîra e con cal mócc' ed saida râssa al parèva che al tramânt al fòss vgnó in cà.

– *L'é la ròba par fèret una ftérina. La t'piès, vaira?*

Gaitanén l'èra int i spén, ai èra vgnó l'idè che a sô mèder la n' i piassèss brîsa.

– *Mo mé... a n'ò mâi avó una ftérina râssa...* – la gé lî, inzèrta.

– *Eh, al sò, t'at ftéss sänper ed naigher o ed grîs. Adèsa cûsel, et vdrè cum et starè pulîd!*

– *Cus'in dît Minghén, vaira ch'a n'pòs brîsa métrum una ftérina râssa? Am par-rèv d'ufânnder la memòria di*

nûster fiù!

– *Invèzi lâur i srènn cuntént! Mé ai èra cén, mo a m'arcòrd ch'i scarzèven e i ridèven sänper. L'é una scûsa, la verité l'é ch'la n't piès brîsa!* – al salté só Gaitanén zigând.

Mingàtt al s'avsiné ala mujèr.

– *Té t'î brèva a cûser, parché t'an al fè? Al tãnp as tròva, a i pinsän nuèter al òrt, al galén e al ninén! Só, fâ cuntânt al ragazòl, ch'as al mèrita!*

L'èra al dscâurs pió lóng che Mingàtt al s'avèss mâi fât, la mujèr la l'guardé maraviè, pò la guardé al fiòl e la gé:

– *Vâ bän, intânt a l'fâg, pò a se vdrà!*

Gaitanén, tótt cuntânt, l'andé só int la stanza a cavèrs i pâgn dla fèsta.

– *Fâ quall che t'vû* – l'andé d'lóng Mingàtt – *mo al ragazèl ai tén dimónndi, l'è spais tótt i sù bajüc, pãnsa un pòc anc a ló... ch'l'é vîv!* – e l'andé fòra pr andèr anca ló a smanvères.

La mèder, vanzè da par lî, la stindé la stòfa in vatta ala tèvla e la taché a sgnèr col zass i pîz da tajèr. In pûc dé la ftérina l'èra finé.

Una dmanndga dâpp-mezdé, st'mânter che Mingàtt e Gaitanén i s'apuseven sâtta la quèrza dnanz a cà, la mèder l'andé int la stanza e la s'mité la ftérina, pò la s'mité äi schèrp dla fèsta, qualli con un pòc ed tâc, la se pné con al sòlit pipóll, mo lasând lébber socuànt rézz ch'i i vgnèven zâ d'atâuren ala fâza. Quand la s'guardé int al spèc' la vanzé maraviè: mo èrla pròpi lî cla bèla dònna, anc zâuvna e sutîla? In silânzi la s'presenté dnanz al maré e al fiòl, ch'i èren drî a zughèr a chèrt, e quand i livènn só i ûc' i vanzènn a bâcca avèrta.

– *Cum t'î bèla!* – al gé Gaitanén.

– *L'é vaira* – ai andé drî Mingàtt – *e t'î anc una brèva sèrta!*

– *Bän, alâura tótt i dé ed fèsta a m'la mitrò, mo sâul par vuèter. A m'sintrè in inbarâz a druverla pr andèr in pajais. Gaitanén, t'avèv rasân, sta ftérina la métt algrî! E pò am é vgnó un'idè: d'invèren, quand an s'lavâura brîsa int i canp, a prò guadagnèr un quèl sòld a cûser par chi èter...*

Acsé Gaitanén, Mingàtt, e chi socuànt amîg ch'i capitèven da lâur, i avènn la zòja ed vâdderla, int i dé ed fèsta, con cla bèla ftérina ch'la la fèva pió zâuvna e pió bèla. La stòria dla

fténna rassa la se strumné par Funtèna e par Càsola, purtand ala mèder dal lavurîr e dal guadagn.

Gaitanén, par tòtt al tãnp ch'al canpé, al pinsé sãnper a sô mèder con cla fténna rassa indòs, cme una fiãma ch'la i scaldèva al còr.

Ah, a m'êra dscurdè ed dîruv che, con la stòfa in pió, la mèder la cusè una camîsa par Gaitanén, ch'as la mité tòtti ãl dmanndg, fentànt ch'la n dvinté tròpa cénna par ló.

Maria Luisa Giannasi

(trad. in bulgnais dala Nóccia d Bastèl)

Àl fòl dla Nóna Nóccia

La târr

Int al castèl in dóvv ai stèva al prãnzip Chichén ai êra una gran târr. Chichén al n'êra mâi andè fèn là só, parché ãl schèl ãli êren réppidi e strécchi e i sù genitûr i avèven pòra ch'al psèss caschèr.

Mo Chichén l'êra dimónndi curiãus: cusa psèva mâi èsri de drî da cãl fnistrénni sãnper asrè, che ló al vdèva d'int al zardén? Anc la Gàga la n savèva brîsa cus'ai fòss, mo la n vlèva brîsa cunpagnèrel parché l'avèva pòra. Invèzi al zardinîr Gògo al parèva ch'al savèss cus'as i fòss là só, mo al gèva ch'al n'êra brîsa un sît pr i ragazû.

Acsé Chichén l'êra sãnper pió curiãus e un dãpp-mezdé, in cal mãnter che la nóna la stèva in cusénna cardànd che ló al durmèss, as livè e pian pian l'avré la purdgénna dla târr e al taché a andèr só par la schèla. I pirû i êren ed lagg e i gnichèven a tòtt i pãs. A Chichén ai parèva che un quelc dón ai tgnèss drî, mo al s'fè fòrza e l'arivé d'ãura d'arzónnzer la zemma. Lé ai êra una gròsa pòrta con la manatta e al cadnãz ruznãnt. Al còr ai batèva fòrt, l'avèva vójja ed turnèr indrî, mo la curiosità la fò pió fòrta che la pòra: al tiré la manatta e, cuciãnd con tótta la fòrza, l'avré la pòrta. Dãnter l'êra bûr, ai pasèva solamãnt un pòc ed lûs dal sfisûr di scûr, mo an vlèva brîsa avrîr ãl fnèster parché an le vdèss Gògo.

Quand i ûc' i s'fónn avié al bûr al taché a guardères d'atãuren: ai êra una gran móccia ed quí mucè, che ló al n'avèva mâi vèsst. Arcurdãndes di racónt di nûn, al capé ch'i êren i usvéi ch'i s'adruvèven una vòlta int ãl cà.

Ai êra i mastî in dóvv as fèva la bughè, ãl stû a laggna o a carbãn ch'ãli

êren stè adruvè par scaldères e par fèr da magnèr. E pò ai êra di fèr da sghèr, di rastî, dãl zãp e di èter usvéi da lavurèr la tèra. Mo al quèl ch'l'atiré la sô atenziãn al fò un gran bavóll scûr, asrè da un gròs lucãtt. Al parèva al furzîr d'un tesòr! La rózzen l'avèva magnè al lucãtt e an fò brîsa difézzil avrîrel. Tirè só al quèrc' dal bavóll, cusa vdènni i ûc' maraviè ed Chichén? Dãl pû ed purzlèna, di ursètt ed pèza, dãl machinénni ed lâta, di suldadén ed piãmmb e, pròpi in fãnd, un trenén culurè, con al sô anèl ed rutãi, la staziãn, i pasãg' a livèl, e pò al chepstaziãn con la palatta, al machinèsssta afazè al fnistrén dla locomotîva, i pasegêr con ãl valis.

Chichén al mité ãl rutãi só l'pavimãnt, ai pugé in vatta al trenén e ècco che, còmm par magî, al chepstaziãn al fistié e al muvé la palatta, i pasegêr i saltènn só l'caròz, al machinèsssta al dé vapãur e al trèno al prinziapié a girèr in tãnd, in st mãnter che ãl sbãr dal pasãg' a livèl i vgnèven zã.

Àl pû, còmm dsdè dal trèno, i s'livènn in pí, i avrènn i ûc' sbatànd i palpîder dal lónghi zéi, e i s'mitènn a pòst i pézz strafugnè dãl fténni. I suldadén ed piãmmb i s'mitènn tòtt in fila, al cmand dl ufizièl che, livànd só la spèda, al dé l'ãurden ed méttres in mèrcia:

– *Unò, duè... unò, duè...*

Àl machinénni ãl mitènn in môto i mutûr e i partènn sgasànd. Àl bãsti ed pèza i s'mitènn a balèr e a fèr dãl cavariòl. Chichén l'êra a sèder par tèra ch'al guardèva tòtt cal muvimãnt, quand la pòrta la s'avré e ai vgné dãnter la nóna:

– *Chichén, csa fèt qué, in mèz a tótta sta ròba vècia périna ed pãllver?*

– *Nóna, guèrda, tòtt sti zùglén i s' mòven comm s'i fòssen vîv!*

La nóna la s'asviné par guardèr: ãl pû ãli êren sdrajè con i ûc' asrè, i suldadén e ãl machinénni i êren mucè in fãnd al bavóll, e acsé anc la locomotîva e ãl caròz dal trenén.

– *Mo quísssti i én i zùglén di tû nûn, i én rótt e malnétt! Té t n è tant pió bì e nûv. Vén, asrãn al bavóll e andãn zã dala târr!*

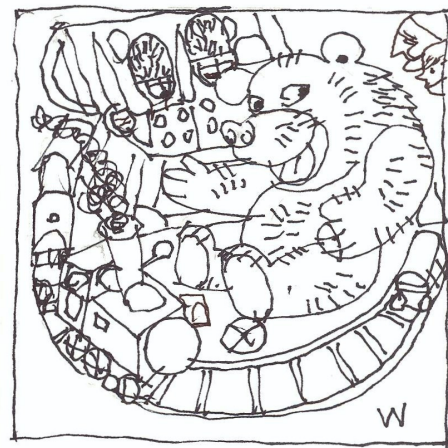
Chichén al dé amãnt sãnza arspãnder. L'avèva capé che la nóna la n'arèv mâi cardó. Però st mãnter ch'l'andèva fòra dala pòrta al sinté una v-

slérina. As vulté, l'êra un ãurs ch'al gèva:

– *Chichén, brîsa lasères qué a durmîr! Tãurna qué da nó, acsé a prãn turnèr a èser felíz cme quand ai êren nûv e i tû nûn, da cén, i zùghèven sãnper con nó!*

Chichén al capé che i zùglén i pòlen vîver sãul grãzie ala fantasî d'un ragazòl. Al striché d'uciãtt al ursãtt e pò, da brèv fangén, al tgné drî ala nóna zã pr ãl schèl.

la Nóccia d Bastèl

Àl mî fobî

A Bãurg Panighèl, int al turnèr dal Lid ed Casalacc', a s'afarmèven int una furnès in disûs, int la vî dal Fasòl, in dóvv ai êra una gran bûsa, ciamè *bòra*, périna d'ãcua ch'la sarvèva par l'inpãst dl'argèlla. Inción ed nuèter l'êra bãn ed nudèr, sãul i fiû di sgnãuri, ch'i frecuentèven la pisénna comunèl, i êren bòn. Nuèter a sãn andè a rîsg tanti vòlt d'andghèr, andèven par tentatîv, partànd da una spãndda as andèva vèrs al zãnter dla bûsa e quand l'ãcua la carsèva tròp in fûria o l'arivèva ala bãcca, as turnèva indrî.

Anc adèsa, ch'ai ò un quelc ân de pió, se con i pí a n'tãcc brîsa al fãnd, a n'stãg brîsa trancuèll, e pinsèr ch'ai êra in Marénna, dóvv ai ò inparè apanna a stèr a gãla. Che marinèr!!

Un'ètra fobî ch'avèva l'è la pòra dal vûd, un'avèrsiãn istintîva, invinzèbbil. I mî amîg i s'bucèven da quãter, zénc mèter, vòl pò dîr dala furnès fèn a tèra. Mé a n'la fèva brîsa, ai êra in balî dal terãur. Anc adès mé a stãg al tèrz pian parché, quand ai ò cunprè l'apartamãnt, al prémm e al secãnd i êren bèle stè vindó. Ai ò una terãza ed quatòrg' mèter, e quand a i gîr in vatta a stãg dala pèrt dal mùr. Se pròpi a sãn ublighè ed stèr da qualla dla strè par

salutèr un quelcòn, a m apòg' ai sustégn vertichèl in fèr, ch'i s altèrnen ògni dû mèter.

Pr alenèrum ai ò pasè däl stmèn in vatta al pânt ed Casalacc': andèva vèrs al merciapî, a guardèva fèss l urizànt, pò con dla flèma andèva inànz fèn scuèsi al parapèt, lé a m afarmèva e a srèva i ùc', pò a ciapèva la balaósstra e pian pianén a i turnèva a avrîr guardànd vèrs al fänn, int al vûd. L'emoziàn ch'a sintèva l'èra viulänta, a strichèva al tûb ed fèr dal corimàn fèn a fèrum mèl al man e a turnèva a srèr i ùc'. Quand a m èra calmè un pòc a i turnèva a avrîr e ai èra da chèp, a n migliurèva par gnîta.

Un quelcòn al sustgnèva che mé a sufrèva ed prilón, mo al n é brîsa acsé. Chi à cal dstûrb che lé - as sintèva a dîr - l à tentè ed bucèes ed sätta, int al vûd, e al n é brîsa al mî chès. Mé, s'a n tròv èter, a m atâc anc ai dscûrs di presènt, o al'aria, bâsta vanzèr lé in dóvv a sân, pr an caschèr.

In pèrt ai ò rimediè, socuànt ân dâpp, frequentànd l Aeroclúbb. I presidènt, l inzgnîr Serafèn prèmma e al dutâur Labanti dâpp, con äi sâu insistânz, i um cunvinzènn a fèrum visitèr al Istitût Mèdic Leghèl dl'Aviazian Zivîl ed Râmma. Mé a i andé un pòc dubiâus. Lé a fò interroghè e visitè, pò i um mitènn in vatta a una pultrâna ch'la prilèva in tannnd. I um frulènn bän bän, pò i bluchènn cla scrâna vèga tótt int na vòlta e i um fènn livèr in pî. Mé a n casché brîsa, a n dèva gnanc äli ännnd e i um génn sóbbit ch'a psèva vulèr.

A m iscrivé al Aeroclúbb e dâpp a pûc mîs avèva dû brevètt, col prémm a vulèva da par mé, e col secânnd a psèva purtèr di pasegèr. A taché pr al tèrz, al vâul a vailla, quall sänza mutâur, ch'l um piàsèva tant e ch'al custèva anc manc. A fé dîs leziàn e pò a pianté lé, parché avèva anc da lavurèr e da guadagnèr.

I i mitènn pòc a capîr al mutîv dal mî dstûrb, ch'l um tårna sóbbit anc adès, sâul ch'a vâga in vatta ala schèla a sî pirû ch'ai ò in cà par lavèr i lanpadèri. Al muvimänt in avanti di reoplàn l um fà guarîr int un spèll. Mî mujèr la dîs ch'a sân un lavatîv, ch'a n vói brîsa ajutèr la a fèr äi pulizî, invèzi l é vaira, anc mî fiòl, ch'am s arvîsa, an pòl brîsa lavèr i lanpadèri.

Farmèr un aparacc' in vâul al n é brî

sa pusèbbil, però ai é un esâm dal Secânnd Grèd ch'i al fan fèr a tótt. As pònta al gróggn dal reoplàn vèrs l'èlta e in cal mänter as chèva tótt la manatta dal gâs: l é un cântasäns, defâti at vén sóbbit i brévvid e l aparacc' al pèrd la spènta e al casca ed cô, pr un atûm sâul l é pròpi fairum, alâura as dà manatta, a se spènnz tótt inànz la clòss e ai tâca la picè. L aparacc' al ciâpa velocitè, alâura al pilòta al l arciâma stabilizànd al nómmer di gîr dal mutâur, adatàndel ala pendänza ch'as vòl tgnîr.

Tótt quasst al se svòlz a un'altazza ed zîra sizänt mèter, con un mèrzen sufizänt par rimedièr a di eventuèl erûr.

Alberto Garagnani

Batûd da barr

Quassta a l'ò sintó int al bèl mèz d una discusiàn stra i avintûr dal *Bar Progresso* a Castel Mazâur. Ón al fà al dîs:

- *Äl carâggn i n môren mâi... - e pò, rivòlt a un amîg - ...té t î etèren!*

....

Int i Prè ed Cavrèva ai capitèva di ragâz da tótti äi pèrt da zitè. I vgnèven lé parché ai èra la pusibilitè ed zughèr a fùddbol int al canp da tanburèl dla *Bocciofila Centrale*. Stramèz a quî ch'i stèven ed cà int i palazón di *Ummili* ai n èra ón ch'l avèva dâu ganbatti mo di bän sacchi, che un vèc' zugadâur da bòc', guardàndel, al dèss:

- *Se mé avèss dâu ganb acsé a curarèv infèn ch'a n i arèv pèrsi!*

....

Quassta l'é catîva. Dnanz al barr *Velodromo*, in prinzéppi ed *via Piave* (*), tótt i dé ai pasèva una ragâza piotòst brutâza, mo sâuratótt con dâu ganb che dîr ch'äli èren stòrti l èra fèri un cunplimänt.

Al cumänt ed Bèrto al funtanîr al fò quasst:

- *Vdîv lî-lé? Con quâter ganb acsé as fà una rôda...*

...

Sänper a propòsit ed ganb stòrti, anc quassta a l'ò sintó stramèz ai tavlén dal stass barr, tant ân fà:

- *Con dâu ganb acsé stòrti, lî lé la péssa tra parentesi...*

(*) Al *Bar Velodromo*, al n esèsst pió da una móccia d ân. L èra al ritròv ed nuèter zûven d una vòlta. Incû al s ciâma *Pub n. 10*.

La siänza di nûster vîc'

Miculèzzia (*Glycyrrhiza glabra*) - nel sec XVIII *niclizia*, dai contadini *niculèzzia*, volgarmente *regolizia*, legno dolce, pianta con radice gialla di sapore zuccherino, i cui rizomi disseccati vengono dai ragazzi detti *sûg ed bacatt*, sugo di bacchetto, come la droga stessa viene anche chiamata *sûg ed miculèzzia*, sugo di *regolizia*. La pianta è coltivata in alcune località del bolognese, specie sull'argine di Primaro, dove se ne fa commercio. L'estratto assai conosciuto, *liquirizia*, è impiegato come correttivo di molte medicine e come ingrediente principale delle polveri del Dower. Nella medicina popolare si usa l'infuso della radice con un po' di droga come pettorale.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biännda

Nómmer 126 dal 2013

Diretâur iresponsâbil e limušnîr:

Fausto Carpani

Dsèggn uriginèl:

Lupâmmbol (Wolfango)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén Sèra**

Strulgân eletrònic: **Âmos Lèli**

Abunamènt par pòsta: almànc 20 € al ân.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto.carpani@alice.it

Al dizionèri ed riferimänt par càl paròl ch'äli én difèzzil da capîr l é quasst:

Lepri - Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnîs i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.clubdiapason.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

I nostri programmi

NOVEMBRE Lunedì 25 h. 21.....	Sala Alessandri (via Gorki 10 - Autobus 27A - Capolinea via Byron): in "Questa è la mia città" , Bologna fotografata, raccontata, cantata da Fausto Carpani con Antonio Stragapede.
DICEMBRE Mercoledì 4, h. 21.....	Nella Sala Centofiori (via Gorki 16 - Autobus 27A - Capolinea via Byron): serata conclusiva della rassegna Capolinea ventisetteAteatro con la partecipazione di attori, musicisti, bâsta ch'séppa e...
Venerdì 6, h. 17.....	Presso la Biblioteca Corticella (via Gorki 14 - Autobus 27A - Capolinea via Byron): "Lavori passati... passati di lavoro" inaugurazione della mostra di foto e documenti "Ambulanti dimenticati" curata da Stefano Gardini ; "La Maria dei dadi da brodo" , presentazione del libro e lettura teatrale con le autrici Marinella Manicardi e Federica Iacobelli ; Interventi musicali di Fausto Carpani ; "Gli antichi mestieri" , diapositive e parole di Giuseppe Maini ; "Vita d'altri tempi" , video di Ivo Passarini .
Venerdì 6, h. 21.....	Nel Teatro Consorziiale di Budrio, presentazione del libro "Poeti e rimatori budriesi dall'ottocento ai giorni nostri" . Ristampa con appendice con componimenti recenti di autori budriesi, a cura di Lorenza Servetti e Tiziano Casella . Il libro venne pubblicato nel 1984 e viene ristampato in occasione del decennale della scomparsa della prof. Fedora Servetti Donati , che ne curò l'edizione. Tra gli "autori contemporanei" budriesi figura anche Fausto Carpani ...
Giovedì 12, h. 16,30.....	Nella sede della Famajja Bulgnaîsa (via Barberia 11): pomeriggio natalizio con Fausto Carpani .
Venerdì 20, h. 17,30.....	Nella Sala Centofiori (via Gorki 16 - Autobus 27A - Capolinea via Byron): "Facciamoci gli auguri" con gli alunni della Scuola Media Panzini diretti dalla prof. Elide Melchioni . Partecipano Fausto Carpani e altri ospiti.

Via Sant'Isaia 84/A - 40123 BOLOGNA

tel. 051-0391646

mattidellapolenta@email.it

osservano il seguente orario:

dal lunedì al giovedì dalle 11 alle 16 e dalle 18,30 alle 21,30

venerdì - sabato - domenica dalle 11 alle 16 e dalle 18,30 alle 23